

Kadın Konuğinde Yaşayan Kadınların Genital Hijyen Davranışları: Manisa İli Örneği

The Genital Hygiene Behavior of Women Living in A Women's Shelter: The Case of Manisa Province

Burçak TORAMAN¹, Selda İLDAN ÇALIM², Seda BIÇICI³

¹ Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü
• brck.trmn@hotmail.com • ORCID > 0000-0002-2140-4368

² Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü
• seldaidan@gmail.com • ORCID > 0000-0001-8500-4251

³ İstanbul Esenler Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesi
• sedabici2@gmail.com • ORCID > 0000-0002-0633-9158

Makale Bilgisi / Article Information

Makale Türü / Article Types: Araştırma Makalesi / Research Article

Geliş Tarihi / Received: 24 Ağustos / August 2021

Kabul Tarihi / Accepted: 5 Aralık / December 2021

Yıl / Year: 2021 | **Cilt - Volume:** 6 | **Sayı - Issue:** 3 | **Sayfa / Pages:** 625-640

Atıf/Cite as: Toraman, B., İldan Çalim, S. ve Biçici, S. "Kadın Konuğında Yaşayan Kadınların Genital Hijyen Davranışları: Manisa İli Örneği - The Genital Hygiene Behavior of Women Living in A Women's Shelter: The Case of Manisa Province". Samsun Sağlık Bilimleri Dergisi- Journal of Samsun Health Sciences 6(3), Aralık 2021: 625-640. <https://doi.org/10.47115/jshs.986723>

Yazar Notu: Bu çalışma, 20-22 Kasım 2020 tarihleri arasında gerçekleşen 1.Uluslararası Anadolu Ebeler Derneği Kongresi'nde sözel bildiri olarak sunulmuştur.

Sorumlu Yazar: Selda İLDAN ÇALIM

Copyright © Published by Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi – Ondokuz Mayıs University, Faculty of Health Sciences, Samsun, Turkey. All rights reserved.

<https://doi.org/10.47115/jshs.986723>

KADIN KONUKEVİNDE YAŞAYAN KADINLARIN GENİTAL HİJYEN DAVRANIŞLARI: MANİSA İLİ ÖRNEĞİ

ÖZ:

Amaç: Çalışmanın amacı, kadın konukevindeki kalan kadınların genital hijyen konusundaki davranışlarını belirlemektir.

Yöntem: Araştırma, tanımlayıcı tipte olup Manisa ilindeki bir kadın konukevinde 25 Mayıs-31 Aralık 2018 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın örneklemini, çalışmaya katılmak için gönüllü olan kadınlardan (n=82) oluşmuştur. Etik kurul onayı ve kurum izni alınmıştır. Veri toplama aracı olarak sosyodemografik form ile araştırmacılar tarafından hazırlanan genital hijyen anket formu kullanılmıştır. Veriler, kadınlarla birebir görüşülerek toplanmıştır. Araştırma verilerinin analizi, SPSS 26.0 programıyla tanımlayıcı istatistikler değerlendirilerek yapılmıştır.

Bulgular: Kadınların yaş ortalaması 31.82 ± 8.7 olup %47.6'sının on beş gün veya daha az süredir kadın konukevinde kaldığı bulunmuştur. Kadınların %70.8'inin eğitim durumunun ortaöğretim ve altında olduğu; %59.8'inin gelir düzeyinin düşük olduğu bulunmuştur. Kadınların %39.0'ının son bir yıl içinde genital enfeksiyonu düşündürecek özellikte vajinal akıntı öyküsünün olduğu, bu kadınların %53.1'inin şikayeti nedeniyle sağlık kuruluşuna başvurduğu belirlenmiştir. Genital hijyen konusunda bilgi alan kadınların oranı %7.3'tür. Kadınların %63.4'ünün perine temizliğinde sabun kullandığı, %43.9'unun vajinal duş yaptığı, %56.1'inin arkadan öne perinesini temizlediği ve %29.1'inin menstruasyon döneminde günde bir ya da iki ped kullandığı bulunmuştur.

Sonuçlar ve Öneriler: Konukevinde kalan kadınların eğitim ve gelir düzeyinin düşük olduğu, genital hijyen konusunda bilgi almadığı, son bir yıl içinde her iki kadından birinin genital enfeksiyon semptomları yaşadığı ve genital hijyen davranışlarının yetersiz olduğu bulunmuştur. Dezavantajlı gruplardaki kadınlara genital hijyen konusunda sağlık eğitimlerinin planlanması önerilir.

Anahtar Kelimeler: Genital hijyen; Genital enfeksiyon; Kadın; Kadın konukevi

THE GENITAL HYGIENE BEHAVIOR OF WOMEN LIVING IN A WOMEN'S SHELTER: THE CASE OF MANISA PROVINCE

ABSTRACT:

Aim: This study aims to determine the behavior regarding genital hygiene of the staying women at the women's shelter.

Method: The research is of cross-sectional type and was conducted in a women's shelter in Manisa between 25 May and 31 December 2018. The study's sample consisted of volunteer women (n=82) for participation the study. Ethics committee approval and institution permission have been obtained. The sociodemographic characteristics form and the genital hygiene behaviors questionnaire form prepared by the researchers were used as data collection tools. The data were collected through face-to-face interviews; afterwards, women were trained on genital hygiene using visual materials, and an informative brochure was given. The analysis of research data was carried out the SPSS 26.0 program used descriptive statistics.

Results: The average age of the women is 31.82 ± 8.7 , and 47.6% of them stayed at the women's shelter for fifteen days or less was found. The education level of 70.8% of the women is secondary or below; It was found that 59.8% of them had a low-income level. It was determined that 39.0% of the women had a history of vaginal discharge suggesting genital infection in the last year, and 53.1% of these women applied to the health care provider due to their complaints. The rate of women who receive information about genital hygiene is 7.3%. It was found that 63.4% of women used soap to clean the perineum, 43.9% had vaginal showers, 56.1% cleaned their perineum from back to front and 29.1% used one or two pads per day during menstruation.

Conclusions and Suggestions: It was found that the education and income level of the women staying in the shelter was low, they did not receive information on genital hygiene, one out of every two women experienced genital infection symptoms in the last year, and their genital hygiene behaviors were insufficient. It is recommended to plan health education on genital hygiene for women in disadvantaged groups.

Keywords: *Genital hygiene; Genital infection; Women; Women's shelter*

GİRİŞ

Kadın sağlığının korunması ve geliştirilmesi aile ve toplum sağlığı açısından önemli bir konudur (Mert, 2019). Sosyo-ekonomik değişkenler açısından dezavantajlı konumda olan kadınların sağlık, eğitim gibi önemli hizmetlere ulaşımındaki sınırlılıklar sağlıklı yaşam davranışları geliştirilmesinin önünde büyük engellerdir. Bu nedenle sağlık hizmetlerinin tüm kadınlara eşit bir şekilde sunulması, dezavantajlı grupta yer alan kadınlara ulaşılması büyük önem arz etmektedir (Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı (2016-2020), 2016; Mert, 2019). Kadın konuklevleri, şiddete maruz kalmış veya şiddete maruz kalma riski olan kadınların geçici olarak barındıkları ve destek aldıkları toplu yaşam alanlarıdır. Fiziksel veya psikolojik sağlık sorunları yaşama riski yüksek olan bu gruptaki kadınlar, sağlığı koruma veya geliştirme davranışlarını ihmal etmeye yatkındır (Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı (2016-2020), 2016; Çiltaş & Çalık Var, 2019). Özellikle toplu yaşam alanlarında ortak kullanım alanlarının olması genital hijyen davranışları için kısıtlayıcı olabilmektedir (Bilgiç ve ark., 2019; Shrestha ve ark., 2014).

Yetersiz ya da ihmal edilmiş genital hijyen davranışları ürogenital enfeksiyonların önemli nedenlerinden biridir (Ergün ve ark., 2020; Felix ve ark., 2020; Klann ve ark., 2019). Kadınların jinokoloji polikliniklerine en sık başvuru nedenlerden biri ürogenital enfeksiyonlardır. Dünyada yaklaşık olarak yılda bir milyon kadının ürogenital enfeksiyonlara maruz kaldığı ve bu kadınların en az %75'inde cinsel yolla geçen bir hastalık nedeni olmadan genital bir enfeksiyon hikayesi olduğu belirtilmektedir (Calik ve ark., 2020; Daşikan ve ark., 2015; Özcan ve ark., 2020; Sinan ve ark., 2019). Genital enfeksiyonların birden fazla nedeni olmakla birlikte kadınlarda dış genital organların anatomik olarak yakın olması mikroorganizma geçişini kolaylaştırmaktadır (Arab ve ark., 2011; Bilgiç ve ark., 2019; Chen ve ark., 2017; Gözüyeşil, 2020). Genital sistem enfeksiyonları risk faktörleri arasında; yetersiz veya yanlış hijyen davranışları, bilgi eksiliği, düşük sosyo ekonomik durum, uzun süreli antibiyotik kullanımı, diyabet, steroid kullanımı, sigara ve alkol, yoğun stres, beslenme bozukluğu, dini inanç uygulamaları, cinsellik ve çevresel faktörler gibi bir çok etmen yer almaktadır (Arab ve ark., 2011; Bilgiç ve ark., 2019; Chen ve ark., 2017; Rahbari, 2019). Genital enfeksiyonlar tedavi edilmediğinde kadınları fiziksel ve psikolojik olarak rahatsız ederek yaşam kalitesini olumsuz yönde etkilemektedir (Daşikan ve ark., 2015; Ergün ve ark., 2020). Tedavi edilmeyen genital enfeksiyonlar sepsis, infertilite, kronik pelvik ağrı, servikal kanser, ektopik gebelik, düşük doğum ağırlıklı bebekler, erken doğum gibi jinekolojik ve obstetrik riskleri arttırmaktadır (Chen ve ark., 2017; Ejder Apay ve ark., 2014; Folasayo ve ark., 2017).

Kadınların genital hijyen davranışlarının yeterli olması ürogenital enfeksiyonları önleme açısından önemlidir. Bunun için tüm kadınlara tuvalet hijyeni, menstruel hijyen, iç çamaşırının özelliği ve hijyeni gibi genital hijyen konularında sağlık profesyonelleri tarafından eğitimler yapılmalı ve bu davranışların erken yaşlarda geliştirilmesi desteklenmelidir (Bilgiç ve ark., 2019; Crann ve ark., 2018; Jenkins ve ark., 2020). Kadınların genital hijyen davranışlarına yönelik yapılan çalışmalar, enfeksiyon riskini arttıran yanlış davranışları belirlemek ve bunlara yönelik girişimleri planlanmak açısından önemlidir. Yapılan çalışmalar incelendiğinde, dünyada ve ülkemizde kadınların halen yeterli genital hijyen davranışlarına sahip olmadığı görülmektedir (Daşkan ve ark., 2015; Ejder Apay ve ark., 2014; Ergün ve ark., 2020; Rahbari, 2019; Sinan ve ark., 2019). Kadın konukevleri; kadınların toplu olarak kaldığı, ortak kullanım alanlarına sahip yerlerdir. Kadın konukevinde yaşayan kadınların genital enfeksiyon riskini arttıran genital hijyen davranışlarının bilinmesi üreme sağlığının korunması ve geliştirilmesi açısından oldukça önemlidir. Bu sebeple, Manisâda bir konukevinde yaşayan kadınların genital hijyen davranışlarını belirlemek amacıyla bu çalışma yapılmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırmanın tipi

Bu çalışma, tanımlayıcı bir çalışmadır.

Araştırmanın yeri ve zamanı

Çalışma, Manisa Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğüne bağlı bir konukevinde 25 Mayıs-31 Aralık 2018 tarihleri arasında yürütülmüştür.

Araştırmanın evren ve örneklemi

Çalışmanın evrenini ve örneklemini araştırmanın yapıldığı 25 Mayıs-31 Aralık 2018 tarihleri arasında kadın konukevinde kalan ve çalışmaya katılmayı kabul eden tüm kadınlar oluşturmuştur (n=82).

Veri toplama araçları

Çalışmada veri toplama aracı olarak “Kişisel Bilgi Formu” ve “Genital Enfeksiyon Öyküleri ve Genital Hijyen Davranış Anketi” kullanılmıştır. Kişisel Bilgi Formu: Kişisel bilgi formu kadınların sosyo-demografik özellikleri, konuk evinde kalma süresi, hastalık ve obstetrik öyküsünü içeren 12 sorudan oluşmuştur. Genital Enfeksiyon Öyküleri ve Genital Hijyen Davranış Anketi: Bu anket formu, araştırmacılar tarafından ilgili literatür (Arab ve ark., 2011; Calık ve ark., 2020; Crann

ve ark., 2018; Demir ve ark., 2020; Ejder Apay ve ark., 2014; Ergün ve ark., 2020; Klann ve ark., 2019; Muzayyanatul ve ark., 2018; Nkamedjie Pete ve ark., 2019; Rahbari, 2019) doğrultusunda hazırlanmış olup kadınların genital enfeksiyon öyküleri ve genital hijyen davranışlarıyla ilgili 19 soru içermektedir.

Veri toplama süreci

Araştırma, konukevinde yaşayan ve çalışmaya katılmayı kabul eden kadınlarla konukevi tarafından tahsis edilen görüşme odasında birebir görüşülerek yürütülmüştür. Kadınlara çalışma hakkında bilgi verilerek yazılı ve sözlü onamları alınmıştır. Anket formları çalışmaya katılan kadınlar tarafından doldurulmuştur. Okuma yazması olmayan ya da araştırmacının soruları okumasını isteyen kadınlara anket formu okunmuş ve cevaplar anket formuna işaretlenmiştir. (Veri toplama süreci tamamlandıktan sonra kadınların bireysel genital hijyen eğitim ihtiyaçlarına yönelik birebir genital hijyen ve enfeksiyonlardan koruma konusunda görsel materyaller kullanılarak eğitim yapılmıştır. Ayrıca, araştırmacılar tarafından hazırlanmış olan “Genital hijyen ve enfeksiyondan korunma” konusunda resimli broşür verilmiştir). Veri toplama süreci ve bireysel genital hijyen eğitimi ortalama 40 dakika sürmüştür.

İstatistiksel analiz

Bu araştırmada istatistiksel analizler SPSS 26.0 paket programı kullanılarak yapılmıştır. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistiklerden sayı, yüzde dağılımı, ortalama ve standart sapma hesaplamaları kullanılmıştır.

Çalışmanın etik yönü

Araştırmanın etik komite onayı, Manisa Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi Sağlık Bilimleri Etik Kurul'undan 06/03/2018 tarih 13406 sayı ile alınmıştır. Kurumda çalışmanın yürütülebilmesi için Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'ndan izin alınmıştır. Kadın konukevinde bulunan ve çalışmayı katılmayı kabul eden kadınlara çalışmanın amacı ve beklenen yararlar anlatılarak yazılı ve sözlü onamları alınmıştır.

BULGULAR

Kadınların tanıtıcı özelliklerine ilişkin bulgular Tablo 1'de verilmiştir. Kadınların yaş ortalaması 31.82 ± 8.7 olup %30.5'i ilkokul, %30.5'i ortaokul mezunudur. Şehirde yaşadığını ifade eden kadınların oranı %43.6'dır; %65.9'u resmi olarak evlidir. Kadınların %39.0'i gelir getiren bir işte çalışmaktadır ve %59.8'i gelir düzeyinin düşük olduğunu belirtmiştir. Sigara içtiğini ifade eden kadınların oranı %54.9'dur,

%56.1'inin herhangi bir hastalığı yoktur. Konuk evinde kalma süresi 1-15 gün arasında olan kadınların oranı %47.6'dır. Kadınların %36.6'sının iki çocuğu vardır ve %11.0'ı en az bir kürtaj yaşamıştır. Etkin AP yöntemi kullanan kadınların oranı %36.6 bulunmuştur.

Kadınların genital hijyen davranışlarıyla ilgili bulgular Tablo 2'de verildi. Kadınların %63.4'ünün perine bölgesinin temizliğinde sabun kullandığı, 34.1'inin perine bölgesi için koku giderici ürün (parfüm, deodorant vb) kullandığı bulundu. Vajinal duş yaptığını ifade eden kadınların oranı %43.9'dur. Vajinal duş yapan kadınların neler kullandığının sorgulandığı ve birden fazla seçeneğin işaretlenebildiği soruda; %97.2 oranında su, %50,0 şampuan veya sabun, %36.1 duş jeli, %19.4 sirkeli su kullanıldığı bulunmuştur. Kadınların %59.7'si sürekli günlük ped kullanmaktadır. Adet döneminde pedini günde üç ya da dört kez değiştirdiğini ifade eden kadınların oranı %55.6'dır; kadınların %68.1'i adetliken duş aldığını ifade etmiştir. Kadınların %25.6'sı tuvalete girmeden önce elini yıkadığını, %56.1'i perinesini arkadan öne doğru temizlediğini, %72.0'ı perineyi temizlemek için hem su hem de tuvalet kağıdını kullandığını belirtmiştir. Pamuklu iç çamaşırı kullanan kadınların oranı %57.3'tür. Kadınların %59.8'inin iç çamaşırlarını makinede renklilerle ve düşük ısıda yıkadığı, %34.1'inin iç çamaşırını günde bir defa değiştirdiği bulunmuştur.

Tablo 1. Kadınların tanıtıcı özellikleri (n=82)

Değişkenler		n	%
Yaş (Ort: 31.82±8.7)	17-24 Yaş Arası	20	24.4
	25-31 Yaş Arası	21	25.6
	32-39 Yaş Arası	23	28.0
	40-50 Yaş Arası	18	22.0
Eğitim Düzeyi	Okur-yazar değil	3	3.7
	Okur yazar	5	6.1
	İlkokul	25	30.5
	Ortaokul	25	30.5
	Lise	22	26.8
	Üniversite	2	2.4
Gelir Durumu	Köy	15	18.3
	Kasaba	14	17.1
	İlçe	17	20.7
	Şehir	36	43.9
Medeni durum	Bekar	7	8.5
	Evli	54	65.9
	Boşanmış/ayrı yaşıyor	21	25.6

Çalışma durumu	Evet	32	39.0
	Hayır	50	61.0
Gelir düzeyi	Düşük	49	59.8
	Orta	33	40.2
Sigara alışkanlığı	Var	45	54.9
	Yok	37	45.1
Hastalık öyküsü	Hipertansiyon/Diyabet/ Troid hast.	6	7.4
	Anemi	7	8.5
	Psikiyatrik hast.	9	10.9
	Diğer	14	17.1
	Yok	46	56.1
Konuk evinde kalma süresi	1-15 gün	39	47.6
	16-30 gün	22	26.8
	31-60 gün	12	14.6
	60 günden fazla	9	11.0
Çocuk sayısı	0	10	12.2
	1	20	24.4
	2	30	36.6
	3	14	17.1
	4 ve üzeri	8	9.7
Kürtaj sayısı	0	73	89.0
	1	6	7.3
	2	3	3.7
Etkin AP Yöntem kullanma durumu	Evet	30	36.6
	Hayır	52	63.4
Toplam		82	100,0

Tablo 2. Kadınların Genital Hijyen Davranışları (n=82)

Değişkenler		n	%
Perine bölge temizliğinde sabun kullanımı	Evet	52	63.4
	Hayır	30	36.6

Perine bölgesi için koku giderici (deodorant, parfüm vb.) ürün kullanımı	Evet	28	34.1
	Hayır	54	65.9
Vajinal duş yapma durumu	Evet	36	43.9
	Hayır	46	56.1
Vajinal duş için kullandığı madde*	Su	35	97.2
	Şampuan/Sabun	18	50.0
	Duş Jeli	13	36.1
	Sirkeli Su	7	19.4
	Diğer	4	11.1
Günlük ped kullanım durumu**	Evet	43	59.7
	Hayır	29	40.3
Adet döneminde ped değiştirme sıklığı**	1-2 kez/günde	21	29.1
	3-4 kez/günde	40	55.6
	5 ve üzeri /günde	11	15.3
Adetliyken duş alma durumu**	Evet	49	68.1
	Hayır	5	6.9
	Bazen	18	25.0
Tuvalete girmeden önce el yıkama durumu	Evet	21	25.6
	Hayır	61	74.4
Tuvalet sonrası perineyi temizleme şekli	Önden arkaya	36	43.9
	Arkadan öne	46	56.1
Tuvalet sonrası perineyi temizlemek için kullandığı madde	Su	9	11.0
	Tuvalet kağıdı	14	17.0
	Su ve tuvalet kağıdı	59	72.0
Kullanılan iç çamaşırının kumaş türü	Sentetik	4	4.9
	Pamuklu	47	57.3
	Sentetik ve Pamuklu	31	37.8
İç çamaşırların temizliğinde kullanılan yöntem	Makinede yüksek ısıda	17	20.7
	Makinede renklerle düşük ısıda	49	59.8
	Elde yıkama	16	19.5

İç çamaşırını değiştirme sıklığı	Günde birden fazla	16	19.5
	Günde bir defa	28	34.1
	İki günde bir	28	34.1
	Üç günden fazla	10	12.2
Toplam		82	100.0

*Birden fazla madde işaretlenmiştir.

**Menstruel siklusu devam eden 72 kadın tarafından cevaplandırılmıştır.

Kadınların genital enfeksiyon öyküsü ve koruyucu davranışlarının değerlendirildiği Tablo 3 incelendiğinde; kadınların %39.0'nın son bir yıl içinde kötü kokulu/ köpüklü/ sarı-yeşil renkte ya da süt kesigine benzer özellikleri olan vajinal akıntı yaşadığı bulunmuştur. Bu şikayetleri nedeniyle herhangi bir sağlık kuruluşuna başvurduğunu belirten kadınların oranı %53.1'dir. Kadınların %40.2'si kötü kokulu/ köpüklü/ sarı-yeşil renkte ya da süt kesigine benzer özellikleri olan vajinal akıntısının mevcut olduğunu ifade etmiştir. Kadınların %8.5'inin daha önceden genital siğili olduğu, %78.0'inin yaşamları boyunca hiç pap-smear yaptırmadığı, %92.7'sinin genital hijyen konusunda bilgi almadığı bulunmuştur.

Tablo 3. Kadınların genital enfeksiyon öyküsü ve koruyucu davranışlarının değerlendirilmesi (n=82)

Özellikler		n	%
Son bir yıl içerisinde kötü kokulu/ köpüklü/ sarı-yeşil renkte/süt kesigine benzer ve kötü koku gibi özellikleri olan vajinal akıntı öyküsü	Evet	32	39.0
	Hayır	50	61.0
Son bir yıl içinde vajinal akıntı şikayeti nedeniyle sağlık kuruluşuna başvurma durumu*	Evet	17	53.1
	Hayır	15	46.9
Mevcut kötü kokulu/ köpüklü/ sarı-yeşil renkte/süt kesigine benzer ve kötü koku gibi özellikleri olan vajinal akıntı şikayeti	Evet	33	40.2
	Hayır	49	59.8
Genital siğil öyküsü	Evet	7	8.5
	Hayır	75	91.5
Pap-smear testi yaptırma durumu (en az bir kez)	Evet	18	22.0
	Hayır	64	78.0
Genital hijyen konusunda bilgi alma durumu	Evet	6	7.3
	Hayır	76	92.7
Toplam		82	100.0

*Son bir yıl içinde vajinal akıntı öyküsü olan kadınlar cevaplamıştır (n=32)

TARTIŞMA

Kadınların en sık yaşadığı üreme sağlığı sorunu vajinal enfeksiyonlardır ve cinsel yolla bulaşan hastalıklar dışındaki genital enfeksiyonlar genital hijyen davranışlarıyla doğrudan ilişkilidir (Arab ve ark., 2011; Calik ve ark., 2020; Şahin ve ark., 2013; Torondel ve ark., 2018). Bu çalışmada konukevinde kalan kadınların genital hijyen davranışları incelenerek elde edilen veriler literatür sonuçlarıyla karşılaştırılmıştır.

Genital hijyen için perine temizliğinde sadece su kullanılmalı ve kurularak enfeksiyona zemin hazırlayacak nemli ortam uzaklaştırılmalıdır. Perine temizliğinde sirke, sabun, duş jeli, şampuan ve koku giderici parfüm, deodorant gibi maddelerin kullanılması tahriş edici özelliklerinin yanında genital bölgenin pH dengesinin ve doğal florasının bozulmasına neden olarak genital enfeksiyon riskini arttırmaktadır (Arab ve ark., 2011; Farage ve ark., 2011; Jenkins ve ark., 2020; Özcan ve ark., 2020). Çalışmamızda kadınların yarısından fazlası perine temizliğinde sabun kullandığı; neredeyse üçte birinin perine bölgesine koku giderici ürün kullandığı bulunmuştur. Özcan ve ark. (2020) çalışmasında kadınların %6.9'unun perine temizliğinde sabun kullandığı, %10.2'sinin koku giderici ürün kullandığı bulunmuştur. Yılmaz ve Kahraman'ın (2019) çalışmasında kadınların %32.5'inin, Şahin ve ark. (2013) çalışmasında kadınların %78.3'ünün perine temizliğinde sabun kullandığı belirtilmiştir. Perine hijyeninde sabun ya da koku giderici ürün kullanımı ile ilgili çalışma sonuçlarındaki farklılıkların, örneklem grubunun yaşı, eğitim düzeyi, genital hijyen hakkında bilgi alma durumu gibi değişkenlerden kaynaklandığı düşünülmüştür.

Kadınların vajinal duş yapmayla ilgili geleneksel uygulamaları ve sonuçlarına dair ülkemizde ve dünyada yapılan çalışmalar incelendiğinde vajinal duş için sadece su kullanıldığı gibi, sabunlu su, sirkeli su, tuzlu su gibi farklı uygulamalara da rastlamak mümkündür (Farage ve ark., 2011; Hadımlı ve ark., 2012; Jenkins ve ark., 2020; Rahbari, 2019). Çalışma sonuçları vajinal duş yapmak amacıyla saf su dahil yapılan bütün uygulamaların vajina mukozasının yapısını ve pH'ını olumsuz yönde etkilediği yönündedir. Vajinal duş uygulayan kadınlarda vajinal enfeksiyon görülme sıklığı artmaktadır (Arab ve ark., 2011; Farage ve ark., 2011; Hadımlı ve ark., 2012; Jenkins ve ark., 2020). Çalışmamızdaki kadınların neredeyse yarısının (%43.9) vajinal duş yaptığı, kadınların tamamına yakınının vajinal duş için su kullandığı, yarısının şampuan ya da sabun kullandığı bulunmuştur. Türkiye'de yapılan bazı çalışmalarda kadınların vajinal duş yapma oranları incelendiğinde %51.6'dan %87.7'ye değişen oranlarda olduğu görülmüştür (Daşikan ve ark., 2015; Ergün ve ark., 2020; Gözüyeşil ve ark., 2020; Hadımlı ve ark., 2012; Sinan ve ark., 2019). Çalışmamızda, vajinal duş yapan kadınların oranı diğer çalışmalarla karşılaştırıldığında daha düşük olduğu bulunmuştur. Kadınların konukevinde ortak banyo

kullanması nedeniyle vajinal duş uygulama oranlarının azalmış olabileceği düşünülmüştür.

Normal pedlere göre daha ince ve küçük boyutlarda olan günlük pedler, vajinal akıntı şikayeti olan kadınlar tarafından iç çamaşırının temiz kalmasını sağlamak, akıntının verdiği rahatsızlığı uzaklaştırmak amacıyla kullanılmaktadır. Pedler, sık aralıklarla değiştirilerek perinenin kuru ve temiz olması sağlanmalıdır; aksi takdirde, perinende nemli bir ortama neden olarak mikroorganizmaların rahatça üreyebilmesi için uygun ortam oluşmaktadır (Bilgiç ve ark., 2019; Güneri & Şen., 2020). Çalışmamıza katılan kadınların yarısından fazlası (%59.7) sürekli günlük ped kullandığını belirtmiştir. Yapılan çalışmalar incelendiğinde sürekli günlük ped kullanım oranının %25.4 ile %81.8 oranında değiştiği görülmektedir (Bilgiç ve ark., 2019; Calik ve ark., 2020; Ergün ve ark., 2020; Gözüyeşil, 2020; Güneri & Şen., 2020). Konukevinde kalan kadınların neredeyse yarısının vajinal akıntı şikayetinin olması sürekli günlük ped kullanım ihtiyacını arttırdığını düşündürmüştür.

Menstruel dönemde genital hijyenin sağlanması vajinal enfeksiyon riskini azaltmak için oldukça önemlidir (Torondel ve ark., 2018). Pedlerin 3-4 saatte bir değiştirilmesi, değiştirilmeden önce el hijyeninin sağlanması, günlük duş alınması ve perinenin kuru tutulması gerekir (Das ve ark., 2015; Sumpter ve Torondel, 2013; Torondel ve ark., 2018). Ped değiştirme sıklığının ekonomik durum, gelir düzeyi ile ilişkili olduğu belirtilmektedir (Ejder Apay ve ark., 2014; Gözüyeşil, 2020; Sumpter ve Torondel, 2013; Yılmaz ve Kahraman, 2019). Çalışmamızda, adet döneminde ped değişim sıklığı incelendiğinde; kadınların çoğunun (%84.7) adet döneminde günde dört veya daha az sayıda ped değiştirdiği, %15.3'ünün ise günde beş ya da beşten fazla sayıda ped değiştirdiği bulunmuştur. Ergün ve ark. (2020) kadınların %60.4'ünün günde 2-3 kez, Gözüyeşil ve ark. (2020) kadınların %76.1'inin günde 1-4 pet, Yurttaş ve ark. (2018) kadınların çoğunun dört veya daha az sayıda pet değiştirdiği bulunmuştur. Çalışmamızdaki kadınların çoğunun menstruel dönemde ped değiştirme sıklığının yeterli olmadığı bulunmuştur. Kadınların çoğunun gelir düzeyinin düşük olması nedeniyle yeterli miktarda ped temin edememesi, menstruel hijyen hakkında bilgi almamış olması kadınların günlük ped kullanımını etkilemiş olabilir.

Adet döneminde duş alınmaması ile ilgili kültürel yanlış inanışlar nedeniyle kadınlar bu dönemde duş almaktan çekinmektedir. Bu durum, menstruel dönemde genital hijyen davranışlarını olumsuz yönde etkilemektedir (Arab ve ark., 2011; Rahbari, 2019; Shrestha ve ark., 2014). Michael ve ark. (2020) Pakistan'da yaptığı çalışmada kadınların %58.2'sinin menstruel dönemde hiç banyo yapmadığı belirtilirken, Shrestha ve ark. (2014) Katmandu'da bir tutukevinde yaptıkları çalışmada kadınların çoğunun duş aldığı bulunmuştur. Bekar ve ark. (2018) yaptıkları çalışmada kadınların %59.5'inin, Bilgiç ve ark. (2019) çalışmasında kadınların

%78.2'sinin menstruel dönemde duş aldığı belirtilmiştir. Örneklem grubundaki farklılıklar nedeniyle menstruel dönemde kadınların duş alma oranı değişkenlik göstermiştir. Çalışmamızda, kadınların yarısından fazlası (%68.1) adet döneminde duş aldığını ifade ederken diğerleri ya hiç duş almadığını (%6.9) ya da bazen duş aldığını (%25.0) belirtmiştir. Menstruel dönemde kadınların çoğunun duş aldığını belirtmesi kadınların genital hijyen davranışı açısından olumlu bir sonuçtur.

Doğru tuvalet hijyen davranışları genital ve üriner enfeksiyonlardan korunmak için oldukça önemlidir. Tuvalete girmeden önce ve sonra ellerin yıkanması, perine temizliğinin önden arkaya doğru yapılması ve perinenin kurulması genital ve üriner enfeksiyonlardan koruyucu önemlerdendir (Calik ve ark., 2020; Demir ve ark., 2020; Özcan ve ark., 2020). Çalışmamızdaki kadınların dörtte üçü tuvalet öncesi ellerini yıkamadığını, yarısından fazlası tuvalette perinesini arkadan öne doğru temizlediğini belirtmiştir. Genital hijyen davranışlarıyla ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde perine temizliğini arkadan öne doğru yapanların oranı %50.0'ın altında olduğu bulunmuştur (Bilgiç ve ark., 2019; Daşıkın ve ark., 2015; Şahin ve ark., 2013). Daşıkın ve ark. (2015) çalışmasında kadınların %62.4'ünün genital bölge temizliğini arkadan öne doğru yaptığı bulunmuştur. Konukevinde kalan kadınların çoğunun perine temizliğini arkadan öne doğru yapması, kadınların çoğunun tuvaletten önce ellerini yıkamaması genital hijyeni olumsuz yönde etkileyen davranışlar olup genital ve üriner enfeksiyon riskini arttırmaktadır. Tuvalet sonrası perine temizliğini sadece suyla yaptığını ifade eden kadınların oranının düşük olması ve çoğu kadının perineyi kurulamak amacıyla tuvalet kağıdı kullanması enfeksiyondan korunmak için önemlidir. Yapılan çalışmalar, yanlış genital hijyen davranışlarının eğitim düzeyi ve gelir durumu gibi değişkenlerle ilişkili olduğu belirtilmektedir (Calik ve ark., 2020). Konukevinde kalan kadınların çoğunun eğitim düzeyinin ortaöğretim ve altında olması, gelir düzeyinin düşük olması ve çoğunun genital hijyen hakkında bilgi almamış olmasının doğru perine hijyen alışkanlığı edinmesini etkilemiş olabileceği düşünülmüştür.

Kullanılan iç çamaşırının kumaşı genital bölgenin kuru kalmasını sağlayacak nitelikte olmalı ve her gün değiştirilmelidir. Nefes almayan, sentetik kumaşlar genital bölgede nemli ortamı koruyarak enfeksiyon riskini arttırmaları. Bu nedenle pamuklu, penye kumaştan üretilen iç çamaşırlar kullanılmalı ve yüksek ısıda yıkanmalıdır (Arab ve ark., 2011; Ekuma ve ark., 2019; Güneri & Şen, 2020; Torondel ve ark., 2018; Yurttaş ve ark., 2018). Yapılan çalışmalarda sentetik, naylon iç çamaşırı kullanan kadınlarda özellikle vajinal mantar enfeksiyonlarının daha sık görüldüğü bulunmuştur (Ekuma ve ark., 2019; Torondel ve ark., 2018). Çalışmamıza katılan kadınların yarısından fazlası (%57.3) pamuklu, penye iç çamaşırı kullandığını ve her gün ya da gün aşırı değiştirdiğini ifade etmiştir. Kadınların çoğunun iç çamaşırını her gün değiştirmesi olumlu genital hijyen davranışıdır. Pamuklu ve açık renk iç çamaşırı kullanımı akıntının özelliklerini takip etmek ve yüksek ısıda makinede

yıkamak için de uygundur. Kadınların çoğu iç çamaşırını çamaşır makinesinde renkli iç çamaşırılarıyla düşük ısıda yıkadığını belirtmiştir. Konukevinde çamaşır makinesinin ortak kullanımı nedeniyle kadınların bireysel olarak beyaz ve renkli çamaşırını bir arada yıkamak zorunda kaldığı; yüksek ısıda yıkanmayan iç çamaşırının genital hijyeni olumsuz yönde etkileyebileceği düşünülmüştür.

Kadınlar tarafından normal olarak algılanan vajinal akıntının nedeni çoğu zaman enfeksiyondur ve tedavi edilmediğinde sadece üreme sağlığını değil genel sağlığı etkileyen sonuçlara sebep olabilir (Muzayyanatul ve ark., 2018). Çalışmamıza katılan kadınların %39.0'u son bir yıl içinde enfeksiyon özellikleri gösteren vajinal akıntı şikayeti yaşadığını belirtmesine rağmen bu kadınların sadece yarısı muayene olmak için sağlık kuruluşuna başvurmuştur. Çalışmamıza katılan kadınların neredeyse tamamına yakını daha önce genital hijyen konusunda eğitim almamıştır. Genital hijyen konusunda eğitim alan kadınların perine temizliğini doğru yaptığı, vajinal duş yapmayı bıraktıkları, doğru genital hijyen davranışları geliştirdiği yapılan çalışmalarla desteklenmektedir (Ergün ve ark., 2020; Sumpter ve Torondel, 2013). Kadınların daha önce genital hijyen konusunda bilgi almamış olması nedeniyle patolojik vajinal akıntıyı normal vajinal akıntından ayırt etmekte güçlük yaşadığı, bundan dolayı sağlık kuruluşuna başvurmaya gereksinim duymadığı düşünülmüştür. Ayrıca, psiko-sosyal veya ekonomik olarak dezavantajlı konumda olan kadınlar, bu engelleri nedeniyle sağlığı koruma davranışlarını ve sağlık kuruluşuna başvurmayı ihmal etmiş olabilir.

SONUÇ

Konukevinde kalan kadınların eğitim ve gelir düzeyinin düşük olduğu, genital hijyen konusunda bilgi almadığı, son bir yıl içinde her iki kadından birinin genital enfeksiyon semptomları yaşadığı ve genital hijyen davranışlarının yetersiz olduğu bulunmuştur. Konukevinde kalan kadınların fiziksel, sosyal ve psikolojik nedenlerle dezavantajlı grupta yer alması, sağlığın korunması ve geliştirilmesi ile ilgili destek ihtiyacını arttırmaktadır. Eğitim düzeyi düşük, gelir getiren bir işte çalışmayan ya da gelir durumu yetersiz olan kadınların potansiyel sağlık risklerine maruz kalma durumunun daha yüksek olduğu düşünüldükçe, konukevlerinde bu grupta yer alan kadınlara sağlığı koruyucu ve geliştirici davranışların kazandırılması için bireyselleştirilmiş eğitimler planlanabilir. Birinci basamak sağlık hizmetlerinde çalışan sağlık profesyonellerinin, risk grubunda yer alan kadınlara vereceği sağlık eğitimleri kadın sağlığının korunması açısından büyük önem taşımaktadır.

Teşekkür

Manisa Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı İl Müdürlüğü kadın konukevi çalışanlarına, çalışmaya katılmayı kabul eden tüm kadınlara, araştırmanın planlama aşamasında verdiği destek için Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sosyal

Hizmet Bölümü Öğretim Üyesi Sayın Doç. Dr. Derya Şaşman Kaylı'ya çok teşekkür ederiz.

Çıkar Çatışması

Yazarlar arasında çıkar çatışması bulunmamaktadır, finansal destekte bulunan kişi, kurum ya da kuruluş yoktur.

Yazar Katkısı

Çalışma konsepti/ Tasarımı: B.T., S.İ.Ç. ve S.B., Veri toplama: B.T. Veri analizi ve yorumlama: B.T. ve S.İ.Ç. Makalenin yazım aşamasında, eleştirel düşünce ve revizyonda: B.T., S.İ.Ç. ve S.B.

KAYNAKLAR

- Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı (2016-2020). (2016). Ankara. 18 Mayıs 2021 tarihinde <https://www.ailevecalisma.gov.tr/uploads/ksgm/uploads/pages/dagitimda-olan-yayinlar/kadina-yonelik-siddetle-mucadele-ulusal-eylem-planı-2016-2020-icin-tiklayiniz.pdf> adresinden erişildi.
- Arab, H., Almadani, L., Tahlak, M., Chawla, M., Ashouri, M., Tehranian, A., Ghasemi, A., Taheripanaah, Gulyaf, M., Khalili, A., Haddad, E. (2011). The Middle East and Central Asia guidelines on female genital hygiene. *BMJ Middle East*, 19, 99-106.
- Bekar, M., Yurtsal, B., Güler, G., Güler, H., Uçar, T., Bilgin, İ., Güler, N. (2018). Women 's attitudes toward gynecological health. *IOSR Journal of Nursing and Health Science*, 7(2), 21-31.
- Bilgiç, D., Yüksel, P., Gülhan, H., Şirin, F., Uygun, H. (2019). Üniversitede yurttan kalan kız öğrencilerin genital hijyen davranışları ve sağlık sonuçları. *ACU Sağlık Bilimleri Dergisi*, 3, 478-485.
- Calik, K. Y., Erkaya, R., Ince, G., Yildiz, N. K. (2020). Genital hygiene behaviors of women and their effect on vaginal infections. *Clinical and Experimental Health Sciences*, 10, 210-216.
- Chen, Y., Bruning, E., Rubino, J., Eder, S. E. (2017). Role of female intimate hygiene in vulvovaginal health: Global hygiene practices and product usage. *Women's Health*, 13(3), 58-67.
- Çiltaş, Ç., Çalık Var, E. (2019). Kadına yönelik şiddet ve kadın konukevi hizmetine ilişkin bir araştırma: Ankara örneği. *Türkiye Sağlık Bilimleri ve Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 13-23.
- Crann, S. E., Cunningham, S., Albert, A., Money, D. M., & O'Doherty, K. C. (2018). Vaginal health and hygiene practices and product use in Canada: A national cross-sectional survey. *BMC Women's Health*, 18(52), 1-8.
- Das, P., Baker, K. K., Dutta, A., Swain, T., Sahoo, S., Das, B. S., Panda, B., Nayak, A., Bara, M., Bilung, B., Mishra, P. R., Panigrahi, P., Cairncross, S., Torondel, B. (2015). Menstrual hygiene practices, WASH access and the risk of urogenital infection in women from Odisha, India. *PLoS ONE*, 10(6), 1-16.
- Daşlıkan, Z., Kılıç, B., Baytok, C., Kocairi, H., Kuzu, S. (2015). Genital akıntı şikayetiyle polikliniğe başvuran kadınların genital hijyen uygulamaları. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 4(1), 113-124.
- Demir, İ., Öztürk, G. Z., Uzun, A. (2020). Analyzing the relationship between genital hygiene behaviors in women and urinary tract infection in any period of life. *Ankara Medical Journal*, 20(4), 982-992.
- Ejder Apay, S., Özdemir, F., Nazik, E., Coşkun Potur, D., Hadımlı, A., Tanrıverdi, D., Aktaş, S., Özorhan, E. Y., Sakar, T., Doğan Merih, Y., Alaca, C., Yurttaş, A. (2014). Yedi farklı ildeki kadınların genital hijyen davranışlarının belirlenmesi: Çok merkezli kesitsel bir çalışma. *Journal of Anatolia Nursing and Health Sciences*, 17(4).
- Ekuma, A. E., Ikenyi, C. L., Moses, A. E. (2019). Candida colonization and genital hygiene habits among women in Uyo, Nigeria. *Journal of Research in Basic and Clinical Sciences*, 1(1), 17-22.
- Ergün, S., Gök, G., Karlıdağ, E. G., Er Güneri, S. (2020). Determination of women's genital hygiene behaviors. *Turkish Journal of Family Medicine and Primary Care*, 14(4), 540-547.
- Farage, M. A., Lennon, L., Ajayi, F. (2011). Products used on female genital mucosa. *Current Problems in*

- Dermatology, 40, 90–100.
- Felix, T. C., de Araújo, L. B., Röder, D. V. D. de B., Dos Santos Pedrosa, R. (2020). Evaluation of vulvovaginitis and hygiene habits of women attended in primary health care units of the family. *International Journal of Women's Health*, 12, 49–57.
- Folasayo, A. T., Oluwasegun, A. J., Samsudin, S., Saudi, S. N. S., Osman, M., Hamat, R. A. (2017). Assessing the knowledge level, attitudes, risky behaviors and preventive practices on sexually transmitted diseases among university students as future healthcare providers in the central zone of Malaysia: A cross-sectional study. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 14(2), 1–14.
- Gözüyeşil, E. (2020). Genital hijyen davranışlarının belirlenmesi : Gecekondu bölgesi örneği. *Ortadoğu Tıp Dergisi*, 12(2), 186–193.
- Güneri, S. E., Şen, S. (2020). Öğrenci hemşirelerin genital hijyen uygulamaları ve farkındalıkları. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 7(2), 96–101.
- Hadımlı, A., Öztürk Can, H., Soğukpınar, N., Demirel bozkurt, Ö., Baykal Akmeşe, Z., Çakır Koçak, Y., Sarıcan, E. S., Karaca Saydam, B. (2012). Kadınlar genital hijyen amacıyla mı vajinal lavaj yapıyorlar? *NWSA-Medical Science*, 7(3), 16–27.
- Jenkins, A., Money, D., & O'Doherty, K. C. (2020). Is the vaginal cleansing product industry causing harm to women? *Expert Review of Anti-Infective Therapy*, 19(3), 267–269.
- Klann, A. M., Rosenberg, J., Wang, T., Parker, S. E., & Harlow, B. L. (2019). Exploring hygienic behaviors and vulvodysnia. *Journal of Lower Genital Tract Disease*, 23(3), 220–225.
- Mert, A. E. (Ed.). (2019). 2018 verileriyle Türkiye'de toplumsal cinsiyet eşitliği. Koç Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları Araştırma ve Uygulama Merkezi (KOÇ-KAM). Koç Üniversitesi.
- Michael, J., Iqbal, Q., Haider, S., Khalid, A., Haque, N., Ishaq, R., Saleem, F., Hassali, M. A., vBashaar, M. (2020). Knowledge and practice of adolescent females about menstruation and menstruation hygiene visiting a public healthcare institute of Quetta, Pakistan. *BMC Women's Health*, 20(4), 1–8.
- Muzayyanatul, A., Ratih Wulan, E., Ediyarsari, P. (2018). The correlation between genital hygiene and pathological white discharge on students at vocational high school. *Advances in Health Science Research*, 12, 7–9.
- Nkamedjie Pete, P. M., Mabvouna Biguioh, R., Bitá Izacar, A. G., Béchir Adogaye, S. Ben, & Nguemo, C. (2019). Genital hygiene behaviors and practices: A cross-sectional descriptive study among antenatal care attendees. *Journal of Public Health in Africa*, 10(1).
- Özcan, H., Arik, S., Esen, Ü. G., Aslan, N. (2020). Genç kadınların vajinal akıntıyı algılamaları ve vajinal akıntıya yönelik geleneksel uygulamaları. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 9(3), 272–279.
- Rahbari, L. (2019). Vaginal hygiene practices and the formation of sexuality. *Culture, Health and Sexuality*, 21(3), 360–371.
- Şahin, S., Özdemir, K., Unsal, A., Aygin, D., Nemut, T. (2013). An evaluation of the relationship between genital hygiene practices, genital infection. *Gynecology & Obstetrics*, 3(6), 187.
- Shrestha, S., Kuikel, S., Bhandari, S. (2014). Menstrual hygiene among prison women in Kathmandu. *International Journal of Health Sciences and Research (IJHSR)*, 4(10), 177–184.
- Sinan, Ö., Çamözü, E., Tosun, B. (2019). Evli kadınların genital hijyen davranışları ve danışmanlık uygulama sonuçları. *Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi/Geliştirme Dergisi*, 21(1–2), 12–22.
- Sumpter, C., Torondel, B. (2013). A systematic review of the health and social effects of menstrual hygiene management. *PLoS ONE*, 8(4).
- Torondel, B., Sinha, S., Mohanty, J. R., Swain, T., Sahoo, P., Panda, B., Nayak, A., Bara, M., Bilung, B., Cumming, O., Panigrahi, P., Das, P. (2018). Association between unhygienic menstrual management practices and prevalence. *BMC Infectious Diseases*, 18(1), 473.
- Yılmaz, Y., Kahraman, S. (2019). The knowledge about the adolescent girls' genitals and hygiene who live in Sanliurfa, applications and factors that affect. *Journal of Human Sciences*, 16(3), 823–832.
- Yurttaş, A., Gülltekin, Ü., Ejder Apay, S. (2018). İdrar yolu enfeksiyonu geçiren 15-49 yaş arası kadınların perine bakımı uygulamalarının incelenmesi. *ACU Sağlık Bil Derg*, 9(3), 297–301.

